

บทที่ 5

บทสรุป

การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ในบทนี้ ผู้ประเมินนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สรุปผลการประเมินโครงการ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อประเมินด้านบริบทของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินโครงการ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านบริบทของโครงการ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 136 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครู จำนวน 122 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 136 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครู จำนวน 122 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 123 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู จำนวน 122 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง
4. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ดังนี้ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านผลผลิต ปีการศึกษา 2562 จำนวน 123 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู จำนวน 122 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการประเมิน

ความพึงพอใจต่อโครงการ จำนวน 653 ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 320 คน และนักเรียน จำนวน 320 คน (ได้มาโดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95%) โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย

รูปแบบการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 นี้ได้ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP model ของ Danail L. Stufflebeam (Stufflebeam, Gullickson & Wingate, 2002 : 66; Stufflebeam & Shinkfield, 2007 : 327) ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ ได้แก่ แบบประเมิน จำนวน 11 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากนั้นนำไปหาค่าอำนาจจำแนกและค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับก่อนนำไปใช้ โดยค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้านบริบท เท่ากับ 0.97 แบบประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น เท่ากับ 0.97 แบบประเมินด้านกระบวนการ จำนวน 5 ฉบับ ฉบับที่ 1 เท่ากับ 0.90 ฉบับที่ 2 เท่ากับ 0.97 ฉบับที่ 3 เท่ากับ 0.99 ฉบับที่ 4 เท่ากับ 0.94 ฉบับที่ 5 เท่ากับ 0.94 แบบประเมินด้านผลผลิต เท่ากับ 0.98 และแบบประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ จำนวน 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 เท่ากับ 0.99 ฉบับที่ 2 เท่ากับ 0.99 และฉบับที่ 3 เท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ผลการประเมินโครงการ

วิเคราะห์การประเมินโครงการโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย

สรุปผลการประเมินโครงการ

ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยเบื้องต้น ตามลำดับ

1. ด้านบริบทของโครงการ โดยรวมมีระดับความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยโครงการมีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ โดยรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ได้แก่ ด้านภาคีเครือข่าย ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

3. ด้านกระบวนการของโครงการ โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน และกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนา มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกิจกรรมการป้องกันและแก้ไข และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. ด้านผลผลิตของโครงการ โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยนักเรียนได้รับการพัฒนาในด้านเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขด้านการเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

สำหรับความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจมากที่สุดที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ และนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่ดีขึ้น

อภิปรายผล

จากสรุปการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผู้ประเมินนำเสนอการอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. จากผลการประเมินด้านบริบทของโครงการ โดยรวมมีระดับความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยโครงการมีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ได้นำนโยบายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาปฏิบัติ โดยได้กำหนดนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการคุ้มครองนักเรียนอย่าง

ปลอดภัย และจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ และในการพัฒนาโครงการโรงเรียนได้ใช้กระบวนการ PDCA เข้ามาบริหารจัดการโดยมีเป้าหมายดังนี้คือ นักเรียนทุกคนได้รับการส่งเสริมให้มีทักษะชีวิตและมีความสามารถในการปรับตัว นักเรียนกลุ่มมีปัญหาได้รับการปกป้องคุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง ทันเวลา และถูกวิธี นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และโรงเรียนได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับดีเด่น ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และได้นำข้อมูลสารสนเทศมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาโครงการ พร้อมทั้งได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในด้านต่างๆ เพื่อทำกำหนดแนวทางการพัฒนาและกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินด้านบริบทของโครงการที่ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของผู้บริหารในการปรับปรุง กำหนดทิศทางการประเมิน เพื่อจะได้สอดคล้องกับนโยบายการตัดสินใจในการบริหารของระบบ (สำราญ มีแจ้ง, 2558 : 128) สอดคล้องกับผลการประเมินของอาสนี นิสาล๊ะ (2555) พบว่า ผลการประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแย้มจาดวิษขานุสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ลักษณะของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความต้องการจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมในปัจจุบัน และวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับบริบทของสังคม นอกจากนี้ เทพประทาน ศิโล (2556) ศึกษาพบว่า โครงการส่งเสริมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีหลักการดำเนินงานที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด และธีระยุทธ เกตุมี (2559) ศึกษาพบว่า โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และวัตถุประสงค์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

2. จากผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ โดยรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูได้จัดเตรียมความพร้อมด้านภาคีเครือข่าย ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ อย่างความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า การดำเนินโครงการดังกล่าวได้มีการสำรวจความพร้อมในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านบุคลากร ด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และด้านภาคีเครือข่าย ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ โรงเรียนได้จัดเตรียมความพร้อมโดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วยทีมนำ ทีมประสานงาน และทีมทำ กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์การดำเนินงาน สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่า

และความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ครูทุกคนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้เพิ่มเติม มีทักษะเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่างๆ สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น เพื่อร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนา และป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียนร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547: 17-25; 2552 : 28-35) ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าที่เป็นการประเมินความเหมาะสมด้านความสามารถของหน่วยงาน และการได้รับการช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยทำให้โครงการดำเนินงานไปได้ เช่น เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ (สำราญ มีแจ้ง , 2558 : 128) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของ เทพประทาน ศิโล (2556) ที่พบว่าผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโครงการส่งเสริมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองบัว (เทพวิทยาคม) ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด นอกจากนี้ โชคดี อีววังโส (2559) ศึกษาพบว่าผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีครูเพียงพอในการจัดการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดระเบียบสภาวะแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยและเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน และวชิระ อาจเอื้อม (2559) ศึกษาพบว่าผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และสถานที่ การบริหารจัดการ และหน่วยงานที่สนับสนุน ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

3. จากผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยได้ดำเนินกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน และกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมการป้องกันและแก้ไข และกิจกรรมการส่งต่อให้นักเรียน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ ได้ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวคิดการบริหารเชิงระบบที่มีโครงสร้างสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) และมีกระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ/ประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 9-12; 2559 : 9-10) โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ให้ความสำคัญของการรู้จักนักเรียน โดยมีคณะผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ประชุมและวางแผนร่วมกันเพื่อการดำเนินการออกเยี่ยมบ้าน การออกเยี่ยมบ้านครูที่ปรึกษาใช้เครื่องมือในการสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องแล้วนั้น จะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาด

ต่อการช่วยเหลือนักเรียนด้วย ซึ่งปีการศึกษา 2562 คณะครูได้ออกเยี่ยมบ้านและจัดทำรายงานสรุป การออกเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนคัด กรองนักเรียนและจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมี ปัญหา โดยให้ความช่วยเหลืออบรม ส่งเสริม เพื่อพัฒนาศักยภาพ ส่งเสริม ให้นักเรียนที่ทักษะการอยู่ ร่วมกันกับผู้อื่น ด้านส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนทุกกลุ่ม โดยจัด กิจกรรมส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการให้กับนักเรียนกลุ่มปกติ จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อให้ครูที่ ปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนทุกกลุ่ม และจัดการประชุมผู้ปกครองเป็นประจำทุกภาคเรียน เพื่อประสาน และขอความร่วมมือจากผู้ปกครองของนักเรียน ตลอดจนร่วมประชุมและวางแผนการจัดการเรียนรู้ ร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีสมาคมผู้ปกครองที่เข้มแข็ง มีการติดตามและช่วยเหลือโรงเรียน รวมทั้ง เชิญผู้ปกครองมาร่วมเปิดชั้นเรียน ร่วมสะท้อนผลการส่งเสริม พัฒนา และแก้ปัญหาที่นักเรียนร่วมกัน อย่างเป็นระบบ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มี ปัญหา โรงเรียนมีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด มีระบบดูแลนักเรียนที่เข้มแข็ง และนำ เทคโนโลยีมาปรับใช้ในการติดตามนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนมีการ ส่งต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหาอย่างเป็นระบบ เมื่อพบเด็กที่มีปัญหาหรือมีจำนวนมากและ ยากที่จะแก้ไข ครูที่ปรึกษาส่งต่อภายในตามลักษณะของปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล หรือ กลุ่มบริหารกิจการนักเรียนและการส่งต่อภายนอกในกรณีที่ทางโรงเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเป็นไป สอดคล้องกับผลการประเมินของประเสริฐ นานาน สมณี กัททิยธนี และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2555) ที่พบว่า ผู้บริหารและครู นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการ สามารถ ดำเนินการเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ สมภพ สุขพัฒนานรา กุล (2556) ศึกษาพบว่า การวางระบบบริหาร การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การจำแนกคัดกรอง นักเรียน การส่งเสริมพัฒนาการเรียนด้วยวิธีการอันหลากหลาย การป้องกันช่วยเหลือ แก้ไข ส่งต่อ นักเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว และการนิเทศติดตาม ประเมินผลและรายงานผล ของโครงการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ดีมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน และวิราภรณ์ บุตรพรม (2562) ศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ควรมีการประชุมชี้แจงให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีความรู้ ความ เข้าใจที่ตรงกัน นำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. จากผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยนักเรียนได้รับการพัฒนาในด้านเสริมสร้างทักษะชีวิตและ การคุ้มครองนักเรียน ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ ด้านการป้องกันและแก้ไขด้านการเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะ

โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ได้ให้ความสำคัญการดำเนินงานพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยครูที่ปรึกษาที่เอาใจใส่นักเรียน ให้คำชี้แนะกิจกรรม ประสาน ส่งต่อให้ครูที่มีความถนัดตามกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ เสนอแนวทางให้โรงเรียนได้ช่วยดูแลนักเรียน ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากสมาคมผู้ปกครองนักเรียนที่เข้มแข็ง ที่ให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ปัญหา และส่งต่อยังผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานอื่น นอกจากนี้โรงเรียนได้มีแผนการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลที่เป็นปัจจุบัน และนำสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินการพัฒนา แก้ไขปัญหาและส่งต่อตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการดำเนินการเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน โรงเรียนได้เสริมสร้างทักษะชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม โดยบูรณาการทักษะชีวิตการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกกลุ่มสาระ ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงและมีการวัดประเมินผลนักเรียน โดยให้นักเรียนได้ทำโครงการ และศึกษาดูด้วยตนเองผ่านปราชญ์ชาวบ้าน เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง มีการนิเทศและติดตามนักเรียนอย่างเป็นระยะ ซึ่งนักเรียนจะได้ทั้งประสบการณ์การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และสามารถนำความรู้ไปปรับในชีวิตจริงได้ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวนี้มีความสำคัญและมีคุณค่า ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ ดูแล แก้ไขปัญหาต่างๆ และได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง ถูกวิธีและทันเวลา ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีสัมพันธ์ภาพกับครู รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ เรียนรู้อย่างมีความสุข และเครือข่ายความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ก่อให้เกิดระบบงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเข้มแข็ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559 : 9) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการประเมินของสมภพ สุขพัฒนานรากุล (2556) ที่พบว่า โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ให้นักเรียนรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัย มีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันอันตรายและพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม และมีเจตคติที่ดีและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ เจริญพร มุลเอก (2560) ศึกษาพบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนห้องสอนศึกษา ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตราย และพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม สามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี มีเจตคติที่ดี มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสุจริตและรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ และสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยต่างประเทศที่พบว่า การดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนให้

มีคุณภาพ เกิดจากการให้คำปรึกษาในด้านการเรียนการสอน การสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ ของนักเรียนที่มีต่อครู (Nkechi, 2016) การใช้มาตรการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างแท้จริง และการประยุกต์ใช้เครื่องมือที่หลากหลายช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลสำเร็จมากขึ้น (Sibley et. al., 2017)

จากผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจมากที่สุดที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับที่ดีขึ้น และมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับที่ดีขึ้น และมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ และนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับที่ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะนักเรียนทุกกลุ่มของโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ได้รับการเสริมสร้างทักษะชีวิต การจัดการเรียนการสอนที่เสริมแรงนักเรียนโดยใช้พฤติกรรมเชิงบวกในการจัดการชั้นเรียน เช่น การชื่นชมนักเรียน การให้กำลังใจนักเรียน การให้รางวัลกับนักเรียนที่เรียนดี เช่น มอบทุนการศึกษา การมอบเกียรติบัตรชื่นชมนักเรียนที่ทำความดีและมีผลงานดีเด่นในชั้นเรียน เป็นต้น ส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรมลดน้อยลง โดยสังเกตได้จากการเข้าชั้นเรียนและการทำงานกลุ่ม นอกจากนี้ภาคีเครือข่ายจากทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมาอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการร่วมประชุม วางแผนงานและพัฒนาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมาคมผู้ปกครองนักเรียน และสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ มีส่วนร่วมในการร่วมวางแผนและพัฒนาโรงเรียนในทุกๆ ด้าน พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ ให้การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ทั้งในด้านวัสดุ อุปกรณ์ ทุนการศึกษา และปัจจัยต่างๆ และเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการประสานข้อมูล ข่าวสาร กำหนดรูปแบบ ระหว่างครู ผู้ปกครอง ในการส่งเสริม แก้ไข และพัฒนา นักเรียนที่อยู่ในความปกครอง รวมทั้งเครือข่ายผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการช่วยสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน เมื่อพบพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะยกย่องชมเชย แต่ถ้าเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จะแจ้งข้อมูลให้โรงเรียนทราบโดยเร็ว ผลการประเมินนี้สอดคล้องกับผลการประเมินของรัชนี ลำน้อย (2557) ที่พบว่า ครูและผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจต่อโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน ควรมีการดำเนินโครงการต่อไป และเพื่อให้

โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีขึ้นจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนากระบวนการโดยมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมนำโครงการไปปฏิบัติพร้อมประเมินโครงการขณะดำเนินงาน และติดตามประเมินผล เพื่อให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น (อาสณี นิสาล๊ะ, 2555) นอกจากนี้ ธีระยุทธ เกตุมี (2559) ศึกษาพบว่า การออกเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษา การจัดกิจกรรมเสริมในเรื่องการพัฒนาบุคลิกภาพนักเรียนนักเรียนในความปกครองได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียน นักเรียนมีบุคลิกภาพดี สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ส่งผลให้นักเรียนและผู้ปกครองพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1. ควรให้การสนับสนุนจัดงบประมาณจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความเหมาะสม โดยการขอความร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและภาคีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนกิจกรรม
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ควรสำรวจความต้องการของนักเรียน สร้างบรรยากาศที่ดี และควรมีการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารที่รวดเร็วระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน
3. การจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน ควรจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาของนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียนตามขอบข่ายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และควรชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอนถึงแนวทางและวิธีการแก้ปัญหาผู้เรียน
4. ควรนิเทศ ติดตาม และประเมินผลตามกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการประเมินโครงการครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากลยุทธ์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. ควรมีการวิจัยแนวทางการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม